

"Her şeyden iki şahit ve iki ayet var." cümlesini açıklar mısınız; nedir iki şahit?

"ON ÜÇÜNCÜ LEM'A: Arkadaş! Zerrelerden tut, seyyarelere kadar ve nakışlardan şemslere varıncaya kadar her şey, zâtında, hakikatinde sabit olan acz ve fakrın lisan-ı haliyle Sâniin vücub-u vücudunu ilân eder."

"Ve keza, acziyle beraber, nizam-ı umumînin bozulmaması için, hâmil bulunduğu acip ve mühim vazifeler cihetiyle Sâniin vahdetine delâlet eder. Binaenaleyh, Sâniin vâcip ve vâhid olduğuna her şeyde iki şahit olduğu gibi, Hâlîk'in ehad ve samed olduğuna da her bir zîhayatta iki âyet vardır."(1)

İki şahit ve delil, acizlik ve fakirliktir. Evet, mahlukatın nihayetsiz aciz ve fakir olmaları Allah'ın tek ve vacip olduğuna işaret ettiği gibi, aynı şekilde, Halîk'in bir ve Samed olduğuna da şahit ve delildirler.

Her şeyin Allah'a muhtaç olması **Samet** ismine delil ve şahit iken, aynı anda **Vacip** ve **Ehad** olduğuna da delil ve şahittir. Burada delil ve şahitler değil, Allah'ın isim ve sıfatları değişiyor. İki delil ve şahit acizlik ve fakirliktir, lakin bu iki delilin ispat ettiği isim ve sıfatlar farklı farklıdır.

(1) bk. [Mesnev-i Nuriye, Lem'alar.](#)